

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
T.a.v. drs. A. Slob
Postbus 16375
2500 BJ S-GRAVENHAGE

Datum	Onderwerp		
27 oktober 2020	Advies begroting RPO en RPMI's 2021		
Uw kenmerk	Ons kenmerk	Contactpersoon	Doorkiesnummer
	864379 / 864381	xxx	xxx

Geachte heer Slob,

1. In deze brief treft u de opmerkingen aan van het Commissariaat voor de Media op de begroting van de stichting Regionale Publieke Omroep (hierna: RPO) en de individuele begrotingen van de dertien regionale publieke media-instellingen (hierna: RPMI's) voor het jaar 2021.
2. Omdat de begrotingen van de RPO en de RPMI's op grond van de Mediawet 2008 deels verschillende elementen dienen te bevatten, zijn de opmerkingen over de begrotingen van de RPO enerzijds en de RPMI's anderzijds gesplitst weergegeven.

A. Algemeen

Algemeen

3. Sinds het eerste Concessiebeleidsplan van de RPO in 2017 is naar het oordeel van de het Commissariaat steeds sprake geweest van een opgaande lijn voor wat betreft zowel de begrotingen van de RPO als die van de RPMI's. Ook de begrotingen voor 2021 zijn goed uitgewerkt. Bovendien zijn de begrotingen van de RPO en de RPMI's steeds beter op elkaar afgestemd.
4. Het Commissariaat heeft wel een aantal observaties en opmerkingen. Een meer algemene observatie betreft allereerst de samenwerking tussen de landelijke, regionale en lokale publieke omroepen. Deze samenwerking is al langer gaande en het Commissariaat is hier in algemene zin positief over. Wel stelt het Commissariaat aan deze samenwerking, om niet te kwalificeren als nevenactiviteit, voorwaarden. Zo dient sprake te zijn van uitvoering van de publieke mediaopdracht, blijft de eis van redactionele onafhankelijkheid van de verschillende omroepen onverkort gelden en dient iedere omroep deze samenwerking zelf financieel te verantwoorden.
5. Daarnaast merkt het Commissariaat echter het volgende op. In de begroting van de RPO worden meerdere voorbeelden beschreven van samenwerkingen. Samenwerkingen tussen regionale omroepen onderling, met de NPO en met lokale publieke omroepen. Op landelijk niveau wordt steeds meer media-aanbod van de regionale omroepen via aanbodkanalen van de NPO verspreid. Daarnaast vindt ook steeds meer samenwerking met lokale publieke omroepen plaats. In de begroting van de RPO worden onder andere voorbeelden genoemd van Omroep West, Omroep Fryslân en Omroep Gelderland. Maar daarnaast begeven de regionale omroepen zich, zo blijkt uit de begroting van de RPO,

ook op het niveau van de lokale journalistiek. Zo wordt als voorbeeld aangegeven dat NH Nieuws leidend is op het gebied van zowel regionale als lokale thema's: "*De omroep vervult een waakhondfunctie door het controleren van de lokale en regionale overheid en politiek*". Daarnaast vindt zowel op lokaal als op regionaal niveau een verschuiving plaats naar de streek. Als voorbeeld daarvan wordt in de begroting van de RPO het NH Nieuwsnetwerk genoemd: "*In twee regio's heeft de krachtenbundeling al geleid tot een intensievere samenwerking. In het Gooi en West- Friesland vormt NH Media nieuwsredacties samen met de streekomroep in beide regio's. De komende jaren wil NH Media nog minimaal vijf nieuwe edities vormen met lokale of streekomroepen in Noord-Holland*".

6. Tegelijkertijd blijkt uit het driejaarlijks onderzoek van het Commissariaat naar de bekostiging van de lokale publieke omroepen telkens dat bij een aanzienlijk deel van de lokale omroepen sprake is van een ontoereikende bekostiging. Deze ontwikkelingen, waarbij de verschillende lagen elkaar steeds dichter naderen, nopen volgens het Commissariaat tot een meer fundamentele herbezinning op het stelsel van de niet-landelijke publieke omroepen. Wij gaan hierover graag met u in gesprek.
7. In het onderstaande geven wij onze opmerkingen bij de begrotingen van zowel de RPO als de RPMI's weer.

B. Opmerkingen bij de begroting van de RPO

8. Het Commissariaat heeft de begroting van de RPO binnen de wettelijke termijn ontvangen. Door het op de website publiceren van de begroting heeft de RPO bovendien voldaan aan de wettelijke verplichting om te begroting openbaar te maken.
9. Op grond van artikel 2.169a lid 2 van de Mediawet 2008 dient de begroting van de RPO in ieder geval te bevatten:
 - a. een beschrijving van de wijze waarop door de RPO en de regionale publieke media-instellingen invulling wordt gegeven aan het voorgenomen media-aanbod op de verschillende aanbodkanalen, met in achtneming van het bepaalde bij of krachtens deze wet;
 - b. een overzicht van aard en aantal van de aanbodkanalen;
 - c. de financiële middelen die voor het volgende kalenderjaar nodig zijn om de voornemens met betrekking tot de regionale publieke mediadienst te verwezenlijken en een raming voor de daarop volgende vier jaar;
 - d. een toelichting op de onderscheiden onderdelen en begrotingsposten, en;
 - e. een beschrijving van de samenwerking met de landelijke en lokale publieke media-instellingen en anderen.

Voorgenomen media-aanbod

10. De begroting van de RPO bevat een nog verder dan vorig jaar uitgewerkte samenhangende distributiestrategie. Veel meer dan eerdere jaren wordt aandacht besteed aan het bereik van de verschillende doelgroepen, waaronder jongeren.

Overzicht aard en aantal aanbodkanalen

11. De RPO vraagt in de begroting twee nieuwe aanbodkanalen aan voor RTV Drenthe: Radio Drents en Bluesradio Drenthe. Daarnaast wordt gevraagd om de kanalen Zeeuwse Top 40 Live Radio van Omroep Zeeland en het kanaal Klipklar TV van Omrop Fryslân te beëindigen. Tenslotte wordt voor het kanaal Omrop Nonstop van Omrop Fryslân een naamswijziging aangevraagd naar de naam Alles Frysk.
12. Nadat uw ministerie de goedkeuringsprocedure voor dit aanbodkanaal in gang heeft gezet, zal het Commissariaat u hierover adviseren.

Financiële middelen en toelichting

13. De RPO heeft een sluitende begroting opgenomen voor haar werkzaamheden in 2021. De bekostiging bestaat uit twee delen, te weten een bijdrage van het ministerie van € 854.703 en een bijdrage van de gezamenlijke RPMI's van € 289.763. Bij de bepaling van de hoogte van de bijdragen heeft de RPO gerekend met een prijsindex van 1,7% en 0,23% correctie prijsindex 2020.
14. De RPO heeft in zijn activiteitenplan voor 2021 maatregelen opgenomen die de doelmatige inzet van middelen bij de RPO en de individuele RPMI's moet bevorderen. Wij vinden dat een positieve ontwikkeling. Aan de activiteiten die de RPO opsomt om de doelmatigheid te verbeteren ontbreken nog wel concrete doelstellingen. Wij vinden het van belang dat aan de maatregelen doelstellingen en een tijdpad worden gekoppeld en dat de RPO en de individuele RPMI's in hun jaarlijkse verantwoording daar verslag over doen. Overigens onderkennen wij wel dat de RPO een organisatie van beperkte omvang is. Om deze taak optimaal te kunnen vervullen zou een uitbreiding gewenst zijn.

Samenwerking

15. De samenwerking tussen regionale omroepen onderling, tussen landelijke en regionale omroepen en tussen de regio en de lokale omroepen krijgt door verschillende initiatieven een sterke impuls. Ook in 2021 wordt het platform GROE&I verder uitgebouwd. Inmiddels nemen negen regionale omroepen hieraan deel. Dat is één RPMI meer dan in 2020. Het innovatieplatform GROE&I wordt vanuit de Subsidieregeling samenwerking en innovatie RPMI's, die sinds 1 april 2019 door uw departement is opengesteld, gestimuleerd. GROE&I geeft nader invulling aan de innovatiedoelstelling uit het concessiebeleidsplan. Het is positief dat negen RPMI's zich op deze wijze hebben georganiseerd. Dit zou de vraag kunnen oproepen op welke wijze de ontbrekende RPMI's de innovatie-doelstelling invullen.
16. De coördinerende rol van de RPO heeft ertoe geleid dat de begrotingen van de individuele RPMI's hetzelfde stramien hanteren, namelijk: *media-aanbod-bereik-distributie-innovatie-samenwerking en organisatie*. Een enkele omroep voegt daar nog een hoofdstuk 'commercie' aan toe. Door een eenduidige opzet van de begroting zijn de individuele RPMI's onderling goed vergelijkbaar.
17. De coördinerende rol van de RPO kan nog versterkt worden door, naast afspraken over opzet en inhoud van de begrotingen en afstemming over de bijdrage vanuit OCW, ook aanwijzingen te geven over de te hanteren stijgingspercentages voor de kosten. We zien dat individuele omroepen hier verschillend mee omgaan. Met name de loonstijgingen en effecten op de begroting van de werkgeverlasten sociale verzekeringspremies en pensioenpremies worden door de individuele omroepen verschillend ingeschat.

C. Opmerkingen bij de bekostigingsaanvragen van de RPMI's

Algemeen

18. Met uitzondering van Omroep Limburg zijn alle begrotingen op tijd ingediend. Omroep Limburg heeft uitstel gevraagd en gekregen. Inmiddels is begroting binnen de termijn van het verleende uitstel ingediend, zodat die kon worden meegenomen in onze beoordeling.
19. Mede onder invloed van Corona dalen de reclameopbrengsten dramatisch. Voor 2021 voorzien de RPMI's een daling van de opbrengst van € 3,8 mln. Dit is gelijk een daling van ruim 21% ten opzichte van de begroting 2020. Deze daling kan niet door iedere RPMI met kostenbesparingen volledig worden opgevangen. De gezamenlijke regionale omroepen voorzien een negatief exploitatieresultaat in 2021 van € 724K. Voor de jaren na 2020 onderzoeken de RPMI's of structurele aanpassingen in de organisatie nodig zijn om tot een sluitende exploitatie te komen.
20. Op grond van artikel 2.170 lid 4 van de Mediawet 2008 dienen de begrotingen van de RPMI's te zijn afgestemd op de begroting van de RPO over dezelfde periode. De

bekostigingsaanvragen van de RPMI's sluiten voor wat betreft de bijdrage van het ministerie aan bij het overzicht zoals dat door de RPO is opgesteld.

Verplichte onderdelen begrotingen RPMI's

21. De begrotingen van de RPMI's dienen op grond van artikel 9b van de Mediaregeling in elk geval de volgende onderdelen te bevatten:
 - a. een beschrijving van de wijze waarop door de regionale publieke media-instelling invulling wordt gegeven aan het voorgenomen media-aanbod;
 - b. een raming van de financiële middelen die voor het volgend kalenderjaar nodig zijn om het voorgenomen media-aanbod te verwezenlijken en een raming voor de daarop volgende vier jaar;
 - c. een toelichting op de onderscheiden onderdelen en begrotingsposten;
 - d. een beschrijving van de samenwerking met landelijke en lokale publieke media-instellingen en anderen; en
 - e. een toelichting op voorgenomen investeringen, leningen of onttrekkingen van reserves.
22. Alle verplichte onderdelen zij door alle RPMI's opgenomen. Naast de beschrijving van de activiteiten hebben alle omroepen een investeringsbegroting opgesteld en worden de onttrekkingen aan de reserves in voldoende mate toegelicht.

Individueel per RPMI

23. In de opmerkingenbrief bij de begroting 2020 gaven wij aan dat de Stichting Samenwerkende Publieke Omroepen Midden Nederland (SSPOMN) de exploitatie van de lokale omroep (OUS) administratief moet scheiden van die van de regionale omroep. We hebben met de SSPOMN afgesproken dat de activiteiten van OUS voor 1 december van 2020 administratief gescheiden worden van SSPOMN. Wij hebben de regionale omroep verzocht een nieuwe begroting op te stellen. Wij adviseren u de ontvlechting van de activiteiten als bekostigingsvoorwaarde voor 2021 op te nemen.
24. Stichting RTV Oost geeft in haar meerjarenraming aan dat de exploitatieresultaten gedurende de hele planperiode (t/m 2025) negatief zullen zijn. De omvang van de verliezen is zodanig dat de omvang van de Reserve Media Aanbod ontoereikend is om deze verliezen op te kunnen vangen. RTV Oost zal dus interen op haar Algemene Reserve. Hoewel de liquiditeit en solvabiliteit van RTV Oost niet direct in gevaar komt, zijn wij van mening dat een structureel tekort moet worden voorkomen. We hebben de RPMI verzocht maatregelen te treffen om het tekort na 2021 weg te werken. RTV Oost heeft inmiddels aangegeven dat maatregelen worden getroffen.

25. Tenslotte

26. Het Commissariaat heeft inmiddels een actieve rol bij de prestatieovereenkomst die u binnenkort zult sluiten met de RPO. In nauwe afstemming met de RPO zullen afspraken gemaakt worden over de uitvoering van de prestatieafspraken en de wijze waarop over de uitvoering van de afspraken wordt gerapporteerd.

Hoogachtend,
COMMISSARIAAT VOOR DE MEDIA,

xxx
Voorzitter

xxx
Commissaris